

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2021/2022

Destinace (země, město): Severní Makedonie, Skopje

Jméno, příjmení: Zdeněk Andrlé

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Univerzitet „Sveti Kiril i Metodij“ vo Skopje, Filološki fakultet „Blaže Koneski“, Slavistika

Obecné informace

Oddělení českého jazyka (bohemistika) je součástí katedry slavistiky Filologické fakulty „Blaže Koneského“ Univerzity „sv. Cyrila a Metoděje“ ve Skopji. Češtinu lze studovat ve třech tzv. modulech (A – hlavní obor – čtyřleté studium; B – vedlejší obor – tříleté studium; C – volitelný jazyk – jedno- či dvouleté studium). Na bohemistice působí 2 pedagogové (včetně lektora). Forma studia je denní.

Studenti

V akademickém roce 2021/22 český jazyk fakticky studovalo 7 studentů (modul A – 4 studentky 4. ročníku a 3 studenti 3. ročníku). Věk studentů se až na zřídka výjimky pohybuje mezi 18 a 23 lety. Studenti mají k dispozici 3 zkoušková období (leden, květen/červen, srpen/září).

Vstupní jazyková (bohemistická) úroveň našich studentů bývá až na ojedinělé výjimky nulová. Během 2 semestrů se dostávají na úroveň A2, ve 2. ročníku na B1, ti zdatnější i na B2. Obecně lze říci, že na úrovni B2 setrvávají i v ročníku následujícím. Úrovně C1 by pak talentovanější frekventanti měli dosáhnout v závěrečném 4. ročníku.

Změny 2021/22

V letošním roce jsme češtinu jako hlavní obor v 1. ročníku z personálních důvodů neotevírali. I nadále však trvá naše spolupráce s Jihomoravským krajem, jenž formou stipendií hradí studium posluchačům češtiny jako hlavního oboru. Jako jedni z mála jsme se v letošním akademickém roce vrátili k vyučování tête-à-tête.

Pomalou ožívujeme realizaci celé škály projektů, jež byly v předkovidové době sjednány s několika institucemi: Českým centrem v Sofii, Ostravskou univerzitou, Univerzitou Pardubice či Univerzitou v Bělehradě. Za všechny zmiňme letošní blok přednášek Renaty Bury z Jagellonské univerzity, Jakuba Ivánka z Ostravské univerzity či Kristýny Dufkové.

Bohemistické pracoviště bylo jedním z klíčových iniciátorů meziuniverzitní spolupráce (Katowice-Ostrava-Skopje).

Výuka

Oficiální pracovní úvazek lektora je 14 hodin týdně, fakticky však v akademickém roce 2021/22 vyučoval 18 hodin týdně. Lektor vedl 6 hodin seminářů současného jazyka ve 3. a 4. ročníku, 2 hodiny překladatelského semináře ve 3. ročníku a 4 hodiny tlumočení (konsekutivní i simultánní) ve 4. ročníku. Vše v modulu A.

Jedna vyučovací jednotka má 45 minut. Kromě translátologických seminářů se jedná o lektorská, tj. jazykově-konverzační cvičení. Od 1. ročníku jsou cvičení vedena převážně v českém jazyce se snahou zachovat logickou a časovou souslednost. Výjimečně se lektor uchyluje k výkladu v makedonském jazyku. Lektorské semináře jsou tak prakticky jednou z mála možností, kde mohou studenti slyšet a praktikovat český jazyk. Lektorské hodiny mají rozvíjet především komunikační dovednosti. Níže uvedené knihy slouží lektorovi jako textová opora k sestavování jakéhosi kompilátu, jenž je dále rozvíjen dle aktuálních potřeb studentů (Holá, Lída: *Czech Step by Step*; Nekovářová, Alena: *Čeština pro život*; Cvejnová, Jitka: *Česky, prosím*; Holá, Lída: *Czech Express I, II*). Semináře jsou často oživeny i jazykovými hrami, písněmi či prací s novinovými aj. články. Do výuky jsou zakomponovány i reálie a obecně kulturní informace.

Podmínky pro výuku

Vybavení učeben, které se nacházejí v prostorách filologické fakulty, je zcela základní, tedy tabule + křída. Tzv. česká učebna disponuje i značným množstvím (zastaralých) počítačů. V předloňském roce byla do výše zmíněné učebny nainstalována interaktivní tabule. Většina učeben je ovšem v havarijním stavu. V loňském roce byla dokončena rekonstrukce střešní krytiny.

Lektor sdílí kabinet se dvěma kolegyněmi. Kabinet je vybaven počítačem s přístupem na internet, tiskárnou a skenerem. Součástí katedry je i slavistická knihovna se zvlášť vydělenou částí pro bohemika (čítající cca 1100 knih a 170 filmů).

Spolupráce

Katedra bohemistiky intenzivně spolupracuje zejména s českým zastupitelským úřadem ve Skopji. Komunikace i vzájemné vazby jsou vynikající a více než standardní. Ambasáda České republiky se významně podílí na veškerých aktivitách bohemistického pracoviště jak finančně, tak i organizačně. Díky finanční podpoře Velvyslanectví České republiky ve Skopji se na naší katedře konají nejen odborné přednášky hostujících pedagogů, ale ambasáda bývá rovněž garantem vědeckých konferencí, vydání sborníku či chystaného „frekvenčního“ slovníčku.

Tradičně vynikající je spolupráce s LŠSS Masarykovy univerzity v Brně či Mezinárodní letní jazykovou školou Západočeské univerzity v Plzni.

Podmínky pro lektora

Lektor podepisuje pracovní smlouvu na dobu určitou. Z pravidelného měsíčního platu odvádí daň, zároveň je mu hrazeno sociální pojištění (zdravotní pojištění přestalo být hrazeno).

Lektor má k dispozici byt v lektorské budově univerzity (vzdálené asi 30 minut pěšky). V loňském roce konečně došlo na dlouho slibovanou rekonstrukci a od začátku akademického roku se lektor do tohoto bytu znovu nastěhoval.

Samostatnou kapitolou je udělení pracovního povolení a vyplácení mezd (mnohdy se opoždí o několik měsíců).

Z historie katedry bohemistiky

Počátky rozvoje bohemistiky lze datovat do roku 1947, ve kterém je na katedře slavistiky angažován první český lektor Karel Hora. V tomto roce také začíná soustavná výuka českého jazyka na místní univerzitě. V roce 1950 přichází na zdejší katedru Vera Janeva, o 23 let později, tedy v roce 1973, začíná svoji pedagogickou činnost Donka Danilovska-Rous. V roce 1990, s příchodem české lektorky Kateřiny Vítové, se navyšuje počet pedagogů a češtinu lze studovat i jako druhý hlavní předmět. V akademickém roce 1998/99 je angažována Jasminka Delova-Siljanova, jež zde působí (jakožto vedoucí kabinetu bohemistiky) dodnes. Výraznou stopu zde zanechala i dlouholetá lektorka Milena Přikrylová.

O Skopji

Skopje je „mladým“ dynamickým městem (ničivé zemětřesení z roku 1963 srovnalo se zemí až 80 procent města). Dle názoru lektora je zde vcelku bezpečno. Navzdory laickému předpokladu zde panují relativně tuhé zimy. V zimních měsících také převládá katastrofální smogová situace. Léta jsou naopak skutečně horká (teploty se mohou pohybovat i nad 40 °C). Skopje je také sužována poměrně častými zemětřeseními. Makedonce lze považovat za velice přátelský, klidný a pohostinný národ.

Štoky 31. července 2022

Mgr. Zdeněk Andrlé